

ПЕРСОНАЛІІ З ПОРТРЕТАМИ

Авторка: Катерина Торська

Засновниця школи «[zno_historyyy](https://zno-historyyy.com)»

Більше 3100 учнів

115 двістібальників

1500+ позитивних відгуків

Готуйся до НМТ
з історії України

Telegram

Instagram

БОГДАН ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ

- З 1648 року – гетьман Війська Запорозького.
- Організатор Визвольної війни.
- Засновник Козацької держави.
- У 1654 році в Переяславі уклав військовий союз із Московським царством.
- Після підписання Віленського російсько-польського перемир'я 1656р. переорієнтувався на союз зі Швецією і Трансильванією.

ПЕТРО МОГИЛА

- Навчався у Львівській братській школі, Замойській академії.
- Брав участь у битві під Хотиним. Згодом постригся у ченці.
- 1632 р. домогся від королівської влади визнання вищої православної церковної ієрархії.
- 1632 р. об'єднав Лаврську школу з Київською братською в Києво-Могилянську колегію (пізніше – академія). Автор богослужбової книги «Требник» (1646 р.).

ПЕТРО К.-САГАЙДАЧНИЙ

- Навчався в Острозькій академії.
- Період його гетьманування називають «добом морських героїчних походів козаків».
- У 1618 р. повів козацьке військо на Москву. Похід закінчився Деулінським перемир'ям.
- Ініціював 1620 р. відновлення ієрархії православної церкви, митрополитом стає Й. Борецький.
- У Хотинській війні 1621 р. був смертельно поранений.

ВАСИЛЬ-КОСТЯНТИН ОСТРОЗЬКИЙ

- З його ініціативи було створено Острозьку академію (перша в Україні «слов'яно-греко-латинська» школа). В ній викладались «сім вільних наук» – граматика, риторика, діалектика, арифметика, геометрія, астрономія, музика.
- Був захисником православ'я.
- Фінансував друк «Острозької Біблії» 1581 р.

ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА

- Працював викладачем етики та поетики в Харківському та Переяславському колегіумах.
- Автор творів «Сад божественних пісень», збірки байок «Байки харківські».
- Пісню Сковороди «Всякому городу нрав і права» використав І. Котляревський у п'єсі «Наталка Полтавка».
- Йому належить вислів: «Світ ловив мене, але не спіймав».

КИРИЛО РОЗУМОВСЬКИЙ

- У 1750 р. став гетьманом.
- За період його гетьманування до складу Гетьманщини відійшла Запорозька Січ і Київ.
- Провадив реформи в армії, суді та освіті; почав розбудовувати м. Батурин, де планував відкрити університет.
- У 1764 р. пішов у відставку, оскільки імператриця Катерина II ліквідувала гетьманство.

ІВАН МАЗЕПА

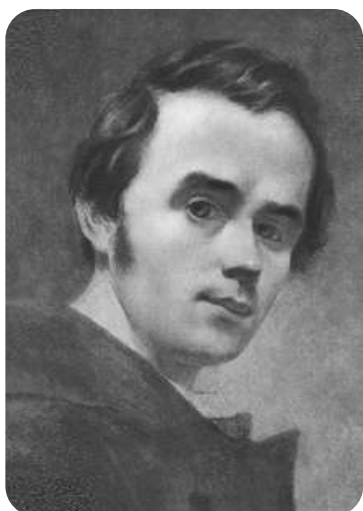
- У 1687 р. підписав з Московією Коломацькі статті.
- 1704 р. придушив повстання Семена Палія на Правобережжі.
- З його ініціативи Києво-Могилянська колегія отримала статус академії (1701 р.).
- У роки Північної війни 1708 р. перейшов на бік шведського короля Карла XII, за що Петро I наказав знищити столицю гетьмана місто Батурин та зруйнувати Чортомлицьку Січ.

ПЕТРО ДОРОШЕНКО

- Гетьман Правобережної України, якого називають «Сонцем Руїни».
- З 1668 р. гетьман обох боків Дніпра.
- У 1669 р. намагався досягти протекторату Туреччини (підписав Корсунські статті).
- Зрікся булави 1676 р.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

- У 1840 р. у Петербурзі вийшла перша збірка його поезій «Кобзар».
- У 1844 р. вийшов його альбом офортів «Живописна Україна», де представлені роботи художника на історичну тематику («Дари в Чигирині», «Смерть Б. Хмельницького»).
- Учасник Кирило-Мефодіївського братства 1846-1847 рр.

ПАНТЕЛЕЙМОН КУЛІШ

- Один із засновників Кирило-Мефодіївського братства (1846 р.), за участь у діяльності якого був заарештований.
- У 1858-1863 рр. у Петербурзі редагував український журнал «Основа».
- Автор першого історичного роману «Чорна рада».
- Створив українську абетку («кулішівка»).

МИКОЛА КОСТОМАРОВ

- Ад'юнкт-професор кафедри російської історії Київського університету.
- Один із засновників Кирило-Мефодіївського братства (1846 р.) та автор його програмних документів, зокрема «Книги буття українського народу».

ІВАН КОТЛЯРЕВСЬКИЙ

- У 1812 р. під час російсько-французької війни сформував український козацький полк.
- У 1817-1821 рр. директор Полтавського театру.
- Із 1818 р. брав участь у діяльності полтавської масонської ложі «Любов до істини».
- 1798 р. виходить перша частина «Енеїди» Котляревського (перший твір нової української літератури). Створив п'єси «Наталка Полтавка» і «Москаль-Чарівник».

ПАВЛО ЧУБИНСЬКИЙ

- Співпрацював у журналі «Основа» та Київській громаді.
- 1863 р. опублікував вірш «Ще не вмерла Україна», який згодом став гімном України.
- У 1873 р. – керівник справами Південно-Західного відділу географічного Російського товариства, після закриття якого (Емський указ 1876 р.) його було заарештовано і вислано з України.

МИХАЙЛО ДРАГОМАНОВ

- Один із активних діячів Південно-Західного відділу Російського географічного товариства і Київської громади.
- У 1875 р. емігрував до Швейцарії, де в Женеві видавав перший український політичний журнал «Громада» (1878 р.).
- Поширював ідеї громадівського соціалізму.

ВОЛОДИМИР АНТОНОВИЧ

- Представник руху «хлопоманів».
- На сторінках журналу «Основа» (1861-1862 рр.) опублікував статтю під заголовком «Моя сповідь», у якій закликав поляків повернутися до українського народу.
- Голова Історичного товариства Нестора Літописця (1881 р.).
- Автор історичних праць. Один з ініціаторів «нової ери».

МАРКІЯН ШАШКЕВИЧ

- Уважається речником західноукраїнського національного відродження.
- Був організатором і лідером «Руської трійці» (1833-1837 рр.), співавтор альманаху «Русалка Дністровая» (1837 р.).
- Один із перших перекладачів «Слова про похід Ігорів».

АГАТАНГЕЛ КРИМСЬКИЙ

- Один із найвизначніших світових дослідників Сходу, письменник.
- Збірка його поезій «Пальмове гілля» містить оригінальні вірші дослідника та переклади арабських поезій українською мовою (знав близько 60 мов).
- Із 1918 року працював секретарем Всеукраїнської Академії Наук.

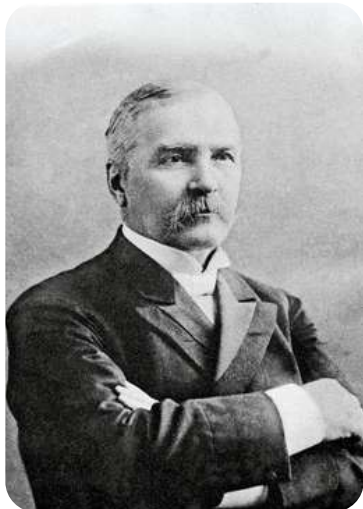
ІВАН ФРАНКО

- Один із засновників Русько-української радикальної партії (РУРП), згодом став членом Української національно-демократичної партії (УНДП).
- Виступив проти «нової ери».
- Очолював філологічну секцію в Науковому товаристві імені Тараса Шевченка.

МИКОЛА ЛИСЕНКО

- Композитор, заклав основи національного музичного мистецтва.
- Автор перших опер для дітей «Коза-Дерева», «Пан Коцький»; опер «Різдвяна ніч», «Тарас Бульба».
- Написав музику до п'єси І. Котляревського «Наталка-Полтавка», став автором музичних народних драм «Тарас Бульба», «Різдвяна ніч», «Утоплена» та ін.

ІСМАЇЛ ГАСПРИНСЬКИЙ

- Кримськотатарський письменник, педагог, політичний діяч.
- Його обирали гласним Бахчисарайської міської думи, а згодом і міським головою Бахчисараю.
- У 1883 році розпочав видання газети «Терджиман» («Перекладач») – першого тюркомовного видання в Російській імперії.

МИКОЛА МІХНОВСЬКИЙ

- Один із засновників Братства Тарасівців.
- 1900 р. – один з ініціаторів утворення Революційної української партії (РУП). Автор брошури «Самостійна Україна».
- 1902 р. утворив Українську народну партію (УНП).
- Із березня 1917 р. – ініціатор формування Українського військового клубу ім. гетьмана Полуботка.

КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ

- Один із засновників, а згодом – голова Української націонал- демократичної партії.
- Президент Головної української ради (ГУР) і Віденської Загальної української ради (ЗУР).
- У листопаді 1918 р. очолював перший уряд Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР) – Державний секретаріат.

СОЛОМІЯ КРУШЕЛЬНИЦЬКА

- Українська співачка.
- У 1893 р. дебютувала на сцені Львівської опери.
- Із 1895 р. виступала в усіх великих операх Європи та Америки.
- Її партнерами на сцені були Енріко Карузо, Тітто Руффо, Федір Шаляпін.
- Італійський композитор Джакомо Пуччіні подарував співачці свій портрет з написом «Найпрекрасніший і найчарівніший Батерфляй».

МИХАЙЛО ВЕРБИЦЬКИЙ

- Український композитор, автор музики до гімну «Ще не вмерла Україна».
- Перше виконання твору «Ще не вмерла Україна» як гімну відбулося 10 березня 1865 р. в Перемишлі як завершальний номер концерту, присвяченому Тарасові Шевченку.

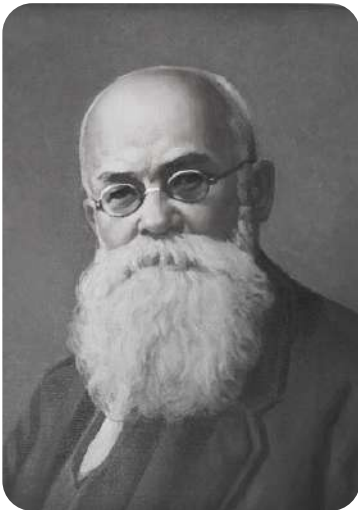

ЛЕСЯ УКРАЇНКА

- Відомі твори: «Лісова пісня» (1911 р.), «Бояриня» (1913 р.).
- Дочка письменниці Ольги Петрівни Драгоманової-Косач, яка творила під псевдонімом Олена Пчілка.
- Дядько Лесі – Михайло Драгоманов, був відомим ученим, громадським діячем.

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ

- Очолював історико-філософську секцію Наукового товариства ім. Шевченка.
- Автор праці «Історія України-Руси».
- Один із засновників Української національно-демократичної партії (1899 р.).
- У 1917 р. очолював Українську Центральну Раду.

ДМИТРО ДОНЦОВ

- Перший голова Союзу визволення України (під час Першої світової війни, 1914 р.).
- Засновник українського інтегрального націоналізму, який вибудований на усвідомленні високого призначення нації й на одній з євангельських ідей про героїчну особистість та обрану меншість, яка йде не за натовпом, а попереду.
- Ідеологічно обґрунтовував діяльність Організації українських націоналістів.

ВОЛОДИМИР ВИННИЧЕНКО

- Член Революційної української партії (РУП), з 1904 р. ініціатор створення Української соціал-демократичної партії (УСДП).
- З червня 1917 р. – голова Генерального секретаріату УЦР.
- Співавтор усіх чотирьох Універсалів УЦР.
- У час гетьманського режиму очолив Український національний союз, згодом став головою Директорії.

ПАВЛО СКОРОПАДСЬКИЙ

- У час національно- революційного руху 1917 р. був наказним отаманом Вільного козацтва.
- 29 квітня 1918 р. за підтримки німців та австрійців став Гетьманом Української Держави.
- Доклався до створення незалежної української держави.
- Після евакуації військ Німеччини з України, а також унаслідок антигетьманського повстання, очоленого Директорією, зрікся влади та залишив Україну.

СИМОН ПЕТЛЮРА

- У 1900 р. був активним членом Революційної української партії (РУП).
- Навесні 1917 р. призначений головою Українського Військового комітету, згодом – Генеральним секретарем військових справ при Центральній Раді.
- Увійшов до складу Директорії й очолив Армію УНР як її Головний Отаман.
- Ініціатор підписання Варшавської угоди.

ВОЛОДИМИР ВЕРНАДСЬКИЙ

- За часів гетьмана П. Скоропадського очолив Комісію з організації Академії наук і Української Національної бібліотеки, а також комісію з питань вищої школи.
- У 1918 р. став першим президентом Української Академії наук.
- З його ініціативи почалося створення біохімічної лабораторії.

ЄВГЕН ПЕТРУШЕВИЧ

- Член Української національно-демократичної партії, посол до Австрійського парламенту (1907 р.) та Галицького сейму.
- Очолював Українську Національну Раду, яка в листопаді 1918 р. проголосила ЗУНР.
- Президент Західноукраїнської Народної республіки (ЗУНР).
- 22 січня 1919 р. уклав із Директорією УНР Акт Злуки.

НЕСТОР МАХНО

- Один з лідерів анархістського руху.
- Протягом вересня-жовтня 1919 р. утворив Революційно-повстанську армію України для боротьби проти армії А. Денікіна.
- У жовтні 1920 р., об'єднався із більшовицькими військами проти армії генерала Врангеля.
- До 1921 р. вів боротьбу проти радянських військ.

ОЛЕКСАНДР ДОВЖЕНКО

- Із 1926 р. режисер-постановник на кіностудіях Одеси, Києва, Москви.
- Серйозний успіх мав його фільм «Звенигора» (1929 р.).
- Автор кіноповісті «Україна в огні», за яку був підданий критиці.
- У роки «відлиги» написав статтю «Мистецтво живопису і сучасність», у якій закликав «розширити творчі межі соціалістичного реалізму».

ЄВГЕН КОНОВАЛЕЦЬ

- Брав участь у бою на горі Маківка.
- У листопаді 1918 р. підтримав Директорію УНР у повстанні проти гетьмана П. Скоропадського.
- Полковник армії УНР.
- Один з організаторів і керівників Української військової організації (УВО).
- З 1929 р. був головою Організації Українських Націоналістів (ОУН). 1938 р. загинув у Роттердамі.

АВГУСТИН ВОЛОШИН

- Один із засновників товариства «Просвіта» на Закарпатті, Педагогічного товариства, Учительської громади.
- Обирався до Чехословацького парламенту від Народно-християнської партії, яку заснував і очолював.
- У жовтні 1938 р. став прем'єр-міністром Підкарпатської Русі, а після проголошення 15 березня 1939 р. незалежності Карпатської України – її Президентом.

СТЕПАН БАНДЕРА

- Член Української військової організації, один з керівників Організації українських націоналістів.
- У 1934 р. засуджений польським судом до смертної кари, заміненої на довічне ув'язнення.
- У лютому 1940 р. створив Революційний провід Організації Українських Націоналістів (ОУН-Б) – бандерівці.
- У 1941 р. ініціював проголошення Акта відновлення Української державності.

РОМАН ШУХЕВИЧ

- Член Організації українських націоналістів.
- У серпні 1943 р. був обраний головнокомандувачем УПА (Української Повстанської Армії), із липня 1944 р. – голова Генерального секретаріату Української головної визвольної ради (УГВР).
- Відомий під псевдонімом Тарас Чупринка.

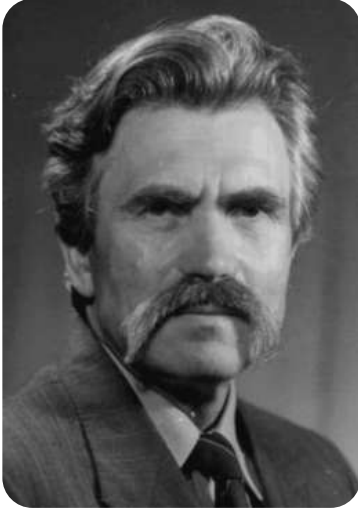
ЙОСИП СЛІПІЙ

- Після смерті А. Шептицького, у листопаді 1944 р. став главою греко-католицької церкви.
- У 1946 р. звинувачений у «ворожій діяльності проти УРСР, співпраці з німецько-фашистськими окупантами», засуджений до ув'язнення.

ЛЕВКО ЛУК'ЯНЕНКО

- Один з організаторів Української робітничої селянської спілки 1959 р.
- Був членом Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод (відома як Українська Гельсінська група – 1976 р.).
- Голова Української Гельсінської спілки. (1988 р.).
- Співавтор Декларації про державний суверенітет, автор Акта проголошення незалежності України.

ОЛЕСЬ ГОНЧАР

- Український прозаїк, найвідоміші твори «Прапороносці», «Тронка», «Людина і зброя».
- У 1968 р. виходить його роман «Собор», за цю книгу письменник був підданий критиці, а твір вилучений з літературного процесу на два десятиліття.

ВАСИЛЬ СТУС

- Один з активних учасників акції протесту у вересні 1965 р. у кінотеатрі «Україна» в Києві, за що був виключений з аспірантури Інституту літератури ім. Т. Шевченка АН УРСР.
- У 1970 р. за кордоном вийшла його збірка поезій «Зимові дерева», через два роки був засуджений за «антирадянську агітацію».

ВАСИЛЬ СИМОНЕНКО

- Поет-шістдесятник.
- Дебютував із збіркою «Тиша і грім» (1962 р.), згодом у Мюнхені вийшла його друга збірка «Земне тяжіння» (1965 р.).
- Помер у Черкасах на 29-му році життя.
- Його творчість порівнювали за глибиною страждання та щирості з поезією Т. Шевченка.

ІВАН ДЗЮБА

- Автор книги «Інтернаціоналізм чи русифікація» (1965 р.).
- За відкриті виступи на захист української інтелігенції, самвидавські матеріали був ув'язнений у 1972 р.
- Брав участь у створенні Народного Руху України за перебудову (1989 р.).

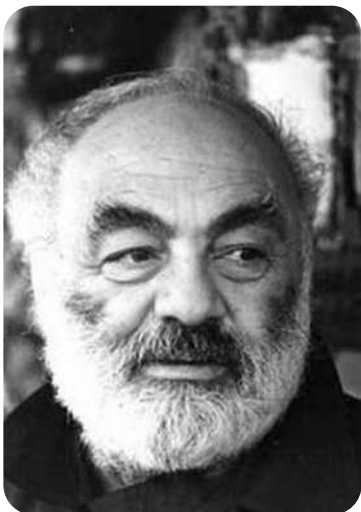
В'ЯЧЕСЛАВ ЧОРНОВІЛ

- Дисидент, автор збірки «Лихо з розуму», за яку був заарештований і засуджений до трьох років суворого режиму.
- У 1970 р. розпочинає видання самвидавського журналу «Український вісник».
- За часів незалежної України – лідер Народного Руху.
- Був одним із претендентів на посаду Президента України.
- Загинув в автокатастрофі 1999 р.

СЕРГІЙ ПАРАДЖАНОВ

- Вірменський та український кінорежисер.
- Один із засновників українського поетичного кіно.
- Екранізував п'єсу М. Коцюбинського «Тіні забутих предків» (1964р.), що принесло йому всесвітню славу і визнання.
- За свої «антирадянські погляди» був ув'язнений на 15 років.

ІВАН МИКОЛАЙЧУК

- Український кіноактор, кінорежисер, сценарист.
- Провідні ролі у фільмах «Тіні забутих предків» (режисер С. Параджанов), «Пропала грамота» (режисер Б. Івченко), «Білий птах з чорною ознакою» (режисер Ю. Ілленко).
- Як режисер зняв фільм «Вавилон ХХ» (1979 р.).

ПЕТРО ГРИГОРЕНКО

- Генерал-майор, активний учасник дисидентського руху.
- Відстоював права кримських татар за повернення на Батьківщину.
- Учасник Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод (УГГ, 1976 р.).
- Двічі був заарештований, перебував у спеціальних психіатричних лікарнях Радянського Союзу.

ЛЕОНІД КРАВЧУК

- У 1990-1991 рр. голова Верховної Ради України.
- 1991-1994 рр. – перший Президент незалежної України.
- Історичною заслугою Л. Кравчука є те, що незалежність України було здобуто мирним шляхом.
- Підписав договір про утворення СНД.
- Не зумів подолати гіперінфляцію.

ЛЕОНІД КУЧМА

- 1994-2004 рр. – Президент України.
- До позитивних сторін президентства можна зарахувати: формування приватного сектору економіки, зміцнення власної фінансово-грошової системи, ухвалення Конституції 1996 р., урегулювання кордонів України.
- До негативних – поширення корупції, формування та зміцнення тіньової економіки, початок прихватизації.

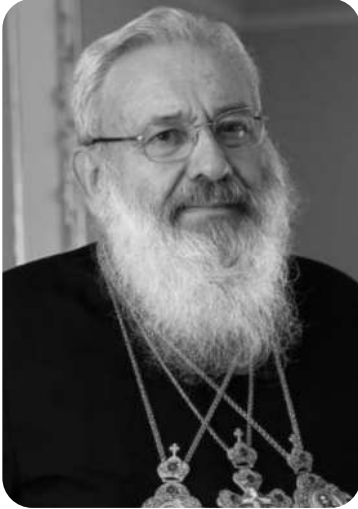
ВІКТОР ЮЩЕНКО

- Третій Президент України (з 2005 по 2010 роки).
- Став Президентом після «Помаранчевої революції» 2004 р.
- За нього Голодомор 1932-1933 рр. було визнано геноцидом українського народу.
- За нього у 2008 році Україна вступила до Світової організації торгівлі (СОТ).

ЛЮБОМИР ГУЗАР

- Український релігійний діяч, патріарх-предстоятель Української Греко-Католицької церкви (2001-2011 рр.).
- Був одним з моральних авторитетів українців у 1990-2010-х роках, членом ініціативної групи «Першого грудня».

АНДРЕЙ ШЕПТИЦЬКИЙ

- Церковний, культурний та громадський діяч.
- Митрополит Української греко-католицької церкви з 1900 р.
- Член Наукового товариства ім. Т.Шевченка.
- Метою життя митрополита була єдність Української Церкви та побудова Української Держави.

ПЕТРО ПОРОШЕНКО

- П'ятий Президент України (з червня 2014 р. по 2019 р.).
- За нього розпочалась децентралізація управління.
- 2019 року – сприяв отриманню ПЦУ Томосу.
- Співпрацював з ЄС, НАТО та США (прозахідна орієнтація).
- Підписав Угоду про Асоціацію з ЄС, з 2017 року набув чинності безвізовий режим з країнами ЄС.
- Підписав Мінські домовленості.

